

Beslut

Datum

2022-04-25

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-1156-2022

Dossienr

NVR2057469

Beslut för bildande av naturreservatet Björnvikbodarna

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Björnvikbodarna
NVR-id:	2057469
Kommun:	Strömsund
Län:	Jämtland
Väggkarta:	157 Dorotea
Lägesbeskrivning:	Cirka 10 kilometer nordväst om Strömsund
Centrumkoordinater:	N: 6583615 E: 414641 (SWEREF99 TM)
Fastigheter:	Del av Ströms-Ön 3:37, 3:66, 10:11 samt S:17
Markägare:	Enskilda markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	216,5 hektar, varav 138,7 hektar produktiv skogsmark
Landareal:	187,4 hektar

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut.....	3
Syftet med naturreservatet	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området.....	3
Föreskrifter	5
Undantag från föreskrifterna.....	6
Skötselplan	7
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendets beredning.....	7
Synpunkter på förslaget till beslut	8
Länsstyrelsens bedömning.....	8
Bedömning och motivering	8
Naturvärdesinventeringar	9
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.....	9
Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster	10
Konsekvensutredning	11
Uppllysningar.....	11
Bilagor	13

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn ska vara **Björnvikbodarna**

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets sammanhängande naturskog med äldre långsamväxande granskog, gransumpskog, trädbevuxna och öppna rikkärr, näringsrika delvis sluttande kärr samt bäckmiljöer och dess ekosystem ska bevaras och utvecklas.

Syftet förväntas nås genom fri utveckling i kombination med hydrologisk återställning samt hävd av rikkärr.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet i enlighet med 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken är:

- Sammanhängande grannaturskog med ett påtagligt inslag av sumpskogspartier samt arter av vedsvampar, lavar, mossor och kärlväxter knutna till dessa miljöer.
- Öppna och trädbevuxna rikkärr och näringsrika backkärr med arter knutna till dessa miljöer, framför allt mossor, kärlväxter, snäckor, insekter och fåglar.

Beskrivning av området

Björnvikbodarna är beläget en mil nordväst om Strömsund vid stranden till Ströms Vattudal. Områdets högsta punkt är cirka 300 meter över havet och områdets lägsta delar är stränderna mot det reglerade sjösystemet Ströms Vattudal, cirka 285 meter över havet. Terrängformerna består av svagt utvecklade höjdåsar med öst- och västexponerade sluttningar. En del av naturreservatet rymmer en större svacka med fuktig torvmark som avvattnas via Björnvikbäcken.

Berggrunden består främst av de sedimentära bergarterna gråvacka, lerskiffer och kalksten. Jordarterna inom området är moiga moräner, torv och sand.

Hela området kännetecknas av långsamväxande granskog (*Picea abies*) på svaga sluttningar. Medelåldern för beståndet är omkring 150 år men träden är inte påtagligt grova. Partier med sumpskog förekommer kring bäckar, kärr och fuktiga stråk. I granskogen förekommer inslag av enstaka tallar (*Pinus sylvestris*) och lövträd. I sumpskogarna ökar andelen lövträd, främst med gråal (*Alnus incana*) och glasbjörk (*Betula pubescens*). Enstaka sälg (*Salix caprea*) och asp (*Populus tremula*) förekommer. På frisk mark består fältskiktet främst av blåbär (*Vaccinium myrtillus*).

Det finns gott om färsk död granved efter stormfällningar. Andelen murken död ved är förhållandevis mindre med undantag av de västra delarna som har betydligt högre kontinuitet av död ved. I västra delarna är granskogen till stora delar naturskog med gransumpskog och gamla träd draperade med garnlav (*Alectoria sarmentosa*). Många granar är äldre än 200 år. I de allra sydvästligaste delarna har rikmarksväxters, växter som gynnas av kalk, som tvåblad (*Listera ovata*) och ormbär (*Paris quadrifolia*) observerats. Även i de östra delarna av naturreservatet förekommer grannaturskog med gamla träd men här saknas tydlig kalkpåverkan på floran.

Kring Björnvikbäcken finns en svacka med större partier av öppna kärr. I sluttningar öster om bäcken förekommer näringsrika backkärr. Sydväst om Björnvikbäckens mynning finns ett trädbevuxet rikkärr med tallar och artrik flora. I de öppna kärren har förekomster av rikkärrsarter som purpurvitmossa (*Sphagnum warnstorffii*), korvskorpionmossa (*Scorpidium scorpioides*), olika starrarter (*Carex* spp.) samt blåtåtel (*Molinia carulea*) registrerats. Kring bäcken och i övergångszonen mellan skog och kärr förekommer dvärgbjörk (*Betula nana*) och flera arter viden (*Salix* spp.).

Skogen består till stora delar av naturskog men en del spår av plockhuggning och gallring förekommer. Skogen är opåverkad av modernt skogsbruk med undantag av ett mindre hygge som tagits upp på 1960-talet och en liten del av ett sentida hygge som utgör arronderingsmark. Området är påverkat av markavvattning genom dikning, främst i anslutning till det stora öppna rikkärret men även i delar av den fuktiga skogsmarken. Våtmarkerna har tidigare nyttjats för myrslåtter och både skogen och våtmarkerna har nyttjats för utmarksbete. Inom naturreservatet finns även en liten del av Ströms Vattudal inkluderad.

En mer omfattande beskrivning av naturreservatet samt artförteckning finns i skötselplanen, bilaga 4.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
2. utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning,
3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippa jordmassor, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. dika, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringssämnen,
10. framföra motordrivet fordon i terräng i område markerat på karta, bilaga 1.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. riva bäverdammar eller bäverhyddor,
12. att rensa dike.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisning,
2. uppsättning och underhåll av informationstavla vid plats markerad på karta, bilaga 1, samt vid ospecificerad plats eller platser vid stranden,
3. igenläggning av diken inklusive röjning av igenväxningsvegetation i dikeskanter samt fällning av träd nödvändiga för att täppa till diken,
4. hävd av våtmarker i område markerat på kartan, bilaga 1,
5. återställning av Björnvikbäckens naturliga strukturer, inklusive tillförsel av sten och lekgrus i område markerat på karta, bilaga 1,
6. borttagning av främmande arter genom mekaniska metoder,
7. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
2. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
3. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
4. elda, annat än med medhavd ved,
5. framföra motordrivet fordon i terräng i område markerat på karta, bilaga 1.

Undantag från föreskrifterna

A och C-föreskrifterna ovan ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs, inklusive att framföra motordrivet fordon, för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning,
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst, vid sjukfall samt vid polisiära ärenden,
- d) att framföra motordrivet fordon vid efterbevakning efter brand,
- e) länsstyrelse- och kommunal personal att i tjänsteärende framföra motordrivet fordon,
- f) jakt enligt jaktlag (1987:259),
- g) fiske enligt fiskeförvaltande organisations regler,

- h) underhåll av befintligt jakttorn eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn med ett nytt,
- i) att på fast mark transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförfordningen, där fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- j) normalt underhåll av befintliga vägar markerade på karta, bilaga 1, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3,
- k) att i område markerat på karta, bilaga 1, inom fyra meter från huslämningar mot yttre delen av fäbodvallen samt hela vägen mellan huslämningar slå gräs, röja sly och grenar samt kapa och flytta träd som fallit, eller är på väg att falla, över fäbodlämning till sidan av fäbodvallen.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen ska A och C-föreskrifterna ovan inte heller utgöra hinder för:

- m) uppförande av jakttorn på ny plats,
- n) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
- o) genomföra vetenskapliga undersökningar som innefattar insamling av arter eller har annan påverkan på naturmiljön.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

År 2013 till 2014 noterade Skogsstyrelsen flera nyckelbiotoper i området och under 2014 och 2015 inventeras området av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen beslöt år 2016 att föreslå Björnvikbodarna som naturreservat.

Efter godkännande från Naturvårdsverket kontaktades markägarna och informerades om planerna att bilda naturreservat. Efter flera gränsändringar i dialog med markägare kunde Lantmäteriet påbörja uppdraget att mäta in områdets gränser. Efter fastighetsbestämning och ytterligare en gränsändring färdigställdes uppdraget 2019.

Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandlingen har utförts av auktoriserade konsultfirmor. Värdering och förhandling slutfördes 2020, då alla avtal om intrångsansättning med berörda markägare var klara.

Under 2022 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt inkom fyra yttranden till Länsstyrelsen, varav ett med synpunkter och ett med meddelande om att de avstår från yttrande.

Synpunkterna inkom från privatperson. En mindre justering har gjorts i naturreservatsbeslutet och berörda har kommunicerats via brev.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning och motivering

Naturförhållandena varierar inom området och utgör en mosaik av naturskogsartad fastmarksskog med lång kontinuitet, sumpskog, bäckmiljöer, trädbevuxna och öppna kärr samt stränder. Detta gynnar ett brett spektrum av arter, inte minst på grund av den fuktstabila miljön som förekommer i och kring sumpskogar och kärr, och goda förutsättningar för fortsatt biologisk mångfald. Naturvärdena består främst av gamla granar, senvuxna träd i sumpskog, rikligt med död ved, rikkärr, intermediära kärr samt fuktiga bäckmiljöer. Flera naturvårdsarter knutna till äldre granskog och död ved förekommer samt även partier av rik kärlväxtflora med orkidéer.

Området ligger i ett landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden för barrskog, värdetrakt, med skogstypen granskog. I sådana landskapsavsnitt finns en täthet av värdekärnor med djur- och växtliv samt biologiskt viktiga strukturer, funktioner och processer. Inom området finns även en fastighet med flera registrerade nyckelbiotoper. Områden i värdetrakter samt fastigheter med stor andel nyckelbiotop ska prioriteras för formellt skydd enligt *”Nationell strategi för formellt skydd av skog”* från 2005, reviderad 2017. Inom området förekommer även sumpskogsmiljöer med kalkrikare stråk, trädbevuxna rikkärr med artrik flora och öppna rikkärr. Detta karaktäriserar Jämtlands kambrosilurområde och här har Jämtlands län ett ansvar att bevara och restaurera sådana miljöer då dessa är unika för landet. Bevarande av rikkärren och dess arter ingår även i Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr (2006). Området är även beläget i nära anslutning till andra naturreservat, närmaste är Laholmsnäset (NVR ID: 2023389), och stora våtmarksområden. Detta bidrar till en ökad ekologisk funktionalitet för området och ger bättre spridningsmöjligheter för arter.

Laholmsnäset är även utpekade Natura 2000-område (Laholmsnäset, västra SE0720377).

För att områdets naturvärden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att dess naturvärden påtagligt skadas. *Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.* Därtill bedömer Länsstyrelsen att en del naturvårdande skötsel behövs för att bevara och utveckla biologisk mångfald i området. Länsstyrelsen anser att hydrologisk återställning av dikespåverkad mark, för att återskapa en naturlig hydrologi, gynnar den biologiska mångfalden samt minskar igenväxningstakten av våtmarken. Detta förutsatt att dikningsföretaget i naturreservatets västra delar kan avvecklas. Vidare bedömer Länsstyrelsen att biologiska mångfald knuten till öppna rikkärr gynnas av hävd. Slutligen bedömer Länsstyrelsen att förbud för framförande av motordrivna fordon i terräng, inom vissa delar av naturreservatet, är motiverat då störningskänsliga naturvärdesarter i rikkärr behöver skyddas.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Förutom Länsstyrelsens egna naturvärdesinventeringar 2008, 2014, 2015 och 2020 har delar av området inventerats av Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen har registrerat sex nyckelbiotoper till en sammanlagd yta av 33,6 hektar (beteckning N 595-2013, N 860-2013, N 862-2013, N 857-2013, N 7075-1997 och N 6984-1997). De registrerade nyckelbiotoperna består av både barnnaturskog och rikkärr. Våtmarken i västra halvan av naturreservatet har ingått i rikkärrsinventering och en liten del av våtmarkerna har även ingått i blekeinventering (ID. 20F7F09, 20F8F02 och 20F8F03).

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet Björnvikbodarna ingår inte i något område av riksintresse.

Gällande översiktsplan i Strömsunds kommun, antagen 2014, pekar inte ut någon specifik markanvändning för det aktuella området. Enligt *"Tillägg till Strömsunds kommuns översiktsplan – Vindkraft"* från 2019 finns inga planer för vindkraftverk i området.

Länsstyrelsen bedömer därför att detta beslut om naturreservat är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer

Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatets effekt på ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som är grunden till vår välfärd och livskvalitet. Bildandet av naturreseptatet Björnvikbodarna har inverkan på ett flertal ekosystemtjänster. I tabell 1 listas de ekosystemtjänster som bedöms påverkas av naturreseptatsbeslutet.

Att bevara biologisk mångfald i betydelsen av en mångfald av livsmiljöer, arter och gener ger med stor sannolikhet en positiv påverkan på de flesta av ekosystemtjänsterna. Detta eftersom det inte alltid är känt hur arterna interagerar och vilka arter som kan vara nyckelarter eller hörnstenar i att upprätthålla de funktionella ekosystem som ligger till grund för ekosystemtjänster. Biologisk mångfald finns endast med under kategori "Stödjande" i tabell 1 men får ses som en viktig del av alla kategorier.

Att formellt skydda natur kan vara negativt för vissa ekosystemtjänster. Inom ramen för regeringens beslutade miljömål har miljö kvalitetsmål och konkreta etappmål satts upp för bland annat formellt skydd av natur. I samband med detta har en övergripande bedömning gjorts av påverkan för vissa ekosystemtjänster såsom till exempel produktion av skogsråvara. En nationell politisk avvägning mellan till exempel virkesuttag och bevarande av skogar med höga naturvärden är alltså redan gjord.

Tabell 1. Bildandet av Björnvikbodarna naturreseptatets effekt på ekosystemtjänster där P står för en överlag positiv effekt och N står för en överlag negativ effekt på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Effekt
Stödjande	Primärproduktion där växter och bakterier omvandlar oorganiska ämnen till organiska ämnen.	P
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av livsmiljöer, hotade arter och andra arter samt genpooler.	P
	Biogeokemiska kretslopp där ekosystemen bidrar till cirkulation av grund- och näringsämnen samt vatten.	P
	Tillhandahållande av livsmiljöer för populationer av arter med olika funktioner under alla stadier av individernas livscykel.	P
Reglerande & bevarande	Biologisk städning, inklusive vattenrening, samt återföring av mineraler och näringsämnen via mikroorganismer, svampar, växter, djur och alger.	P
	Global klimatreglering genom kolbindning, det vill säga upptag av koldioxid, utförd av växter och mikroorganismer.	P
	Lokal klimatreglering genom skogars, växters och vattnets reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet.	P
	Pollinering och fröspridning via insekter, fåglar och andra djur.	P
Försörjande	Virke och fibrer.	N
	Biobaserade kemikalieråvaror som till exempel råmaterial för medicin, tjära och terpentin.	N

	Bioenergi från skog.	N
	Jakt, bär- och svampplockning.	P
Kulturella	Uppskattning av naturen av etiska skäl och som inspirationskälla samt ett naturarv för att bevara naturens egenvärden för framtida generationer.	P
	Estetiska värden där egenskaper hos naturmiljöer möjliggör estetiska naturupplevelser.	P

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung.
Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, funktionschef för naturskydd Annelie Johansson samt handläggare Maria Gylle, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung

Maria Gylle

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna

Länsstyrelsen Jämtlands län

Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Organiserad verksamhet är tillåten inom naturreservatet, under förutsättningen att själva aktiviteten som bedrivs inte förbjuds i reservatsföreskrifterna. Organiserad verksamhet är när en lärare eller ledare för en organisation/företag planerar att genomföra ett arrangemang med deltagare enligt förutbestämd plan/färdväg/rutt och där syftet är att tillföra upplevelsevärde till en aktivitet som äger rum i naturen. Det är organisatörens ansvar att bedöma hur planerade aktiviteter kan komma att påverka naturen och andra utövare, samt känna till naturreservatets föreskrifter och naturvärden, miljöbalkens kunskapskrav samt allemansrätten. Organisatören kan alltid kontakta naturreservatets förvaltare för att rådgöra om hur verksamheten bäst kan genomföras inom naturreservatet.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- strandskydd enligt 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon
- enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta
- enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter

Vid vistelse i naturreservatet är det viktigt att observera att utöver att följa naturreservatets föreskrifter ska även föreskrifter och förbud enligt andra gällande

Länsstyrelsen
Jämtlands län

lagar följas. Det är också viktigt att observera att föreskrifterna ger regler för hur agerande ska vara i naturreservatet men de ger inte markägarens tillstånd.

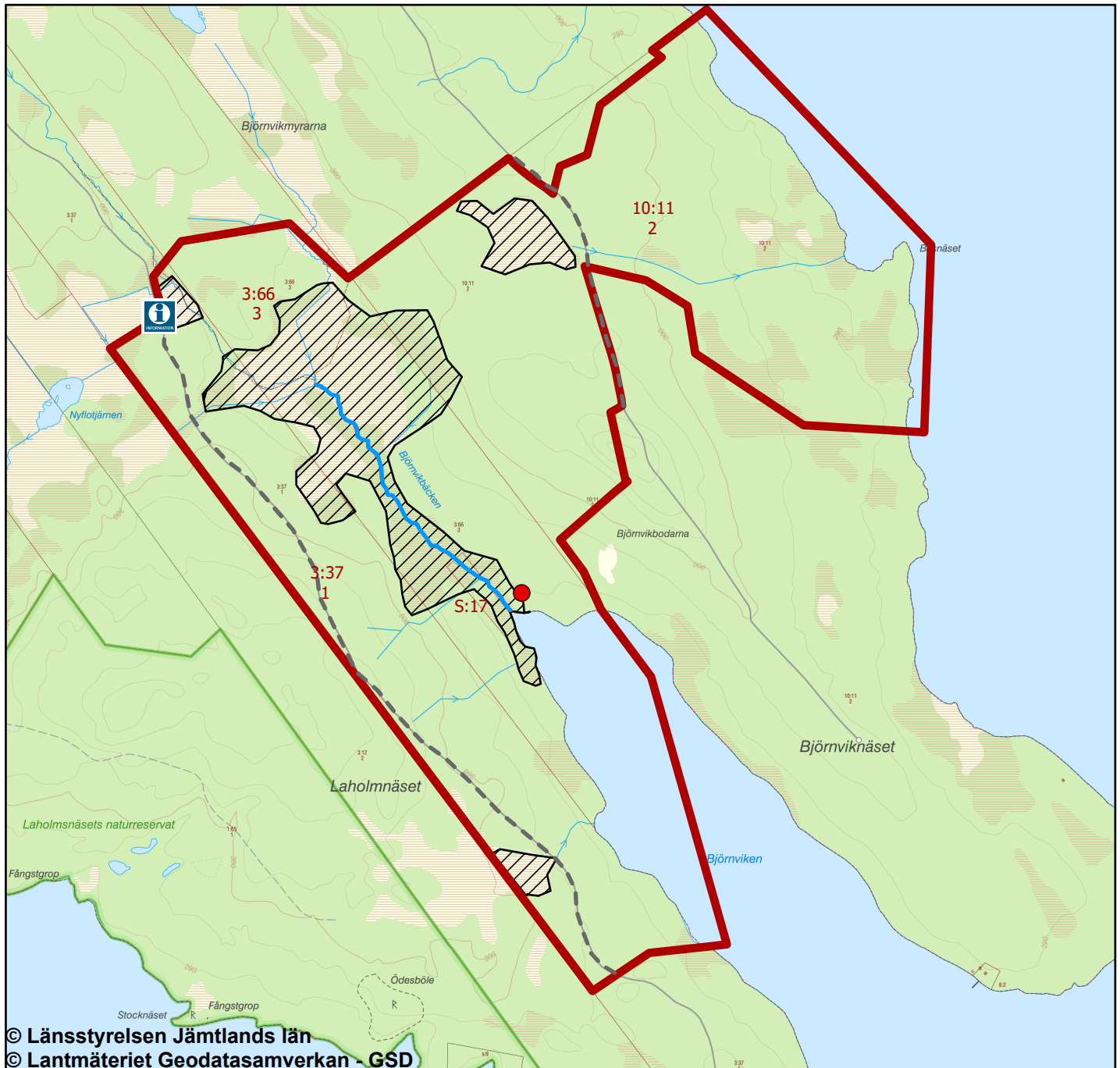
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Underhåll av väg
4. Skötselplan
- 4a. Skötselplankarta

Naturreservatet Björnviksbodarna

Beslutskarta

- Gräns för naturreseptatet Björnvikbodarna
- Område som omfattas av föreskrift A10, B4 och C5
- Informationstavla som omfattas av föreskrift B2
- Bäck som omfattas av föreskrift B5
- Körväg som omfattas av undantag j) från föreskrifter
- Fäbodlämning som omfattas av undantag k) från föreskrifter

0 500 m

Skala 1:15 000

Naturreservatet Björnviksbodarna

Översiktskarta

- Gräns för naturreseptatet Björnviksbodarna
- Övriga naturreseptat

0 10 Km

Skala 1:150 000

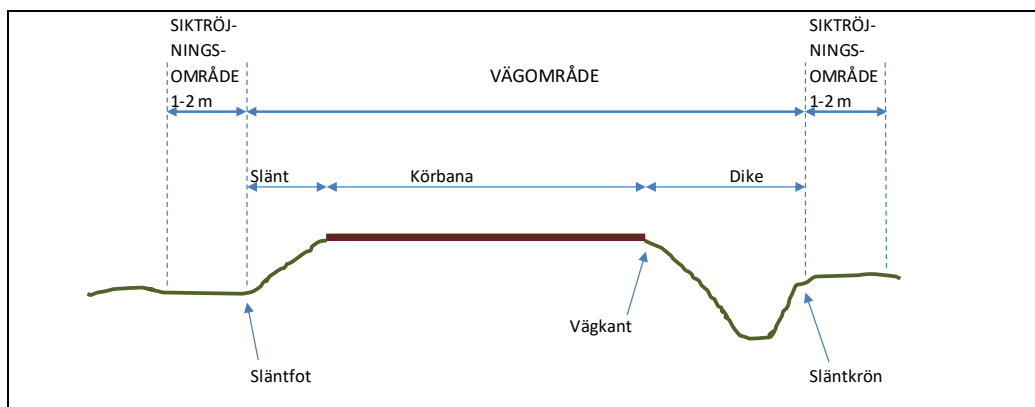
Underhåll av väg

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

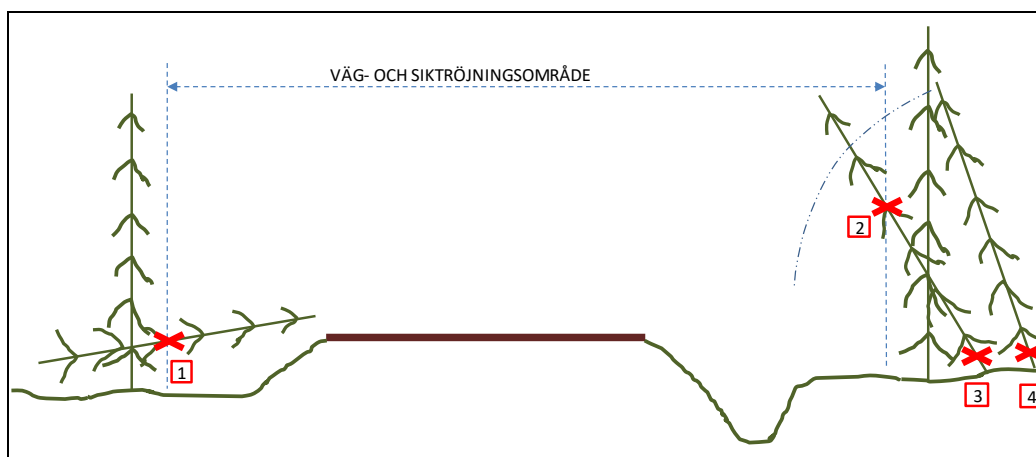
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservatet Björnvikbodarna

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Områdesbeskrivning.....	2
Prioriterade bevarandevärden	5
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer	6
PLANDEL	7
Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden	7
Skötselområde A – Grannaturskog präglad av intern dynamik och med inslag av sumpskog, kärr och öppet vatten (188 hektar).....	7
Skötselområde B – Öppna och halvöppna rikkärr (28 hektar).....	9
Skötselområde C - Återställning av dikningspåverkad hydrologi	11
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden	11
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	12
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	12
Övriga uppgifter.....	13
Uppföljning	13
Tillsyn.....	13
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	13
Källförteckning	13

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets sammanhängande naturskog med äldre långsamväxande granskog, gransumpskog, trädbevuxna och öppna rikkärr, näringsrika delvis sluttande kärr samt bäckmiljöer och dess ekosystem ska bevaras och utvecklas.

Syftet förväntas nås genom fri utveckling i kombination med hydrologisk återställning samt hävd av rikkärr.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Björnvikbodarna
Län	Jämtland
Kommun	Strömsund
Fastigheter	Del av Ströms-Ön 3:37, 3:66, 10:11 samt S:17
Markägare	Enskilda markägare
Areal	216,5 varav 138,7 hektar produktiv skogsmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Områdesbeskrivning

Landskap och läge

Björnvikbodarna är beläget en mil nordväst om Strömsund vid stranden till Ströms Vattudal. Områdets högsta punkt är cirka 300 meter över havet och områdets lägsta delar är stränderna mot det reglerade sjösystemet Ströms Vattudal, cirka 285 meter över havet. Terrängformerna består av svagt utvecklade höjdåsar med öst- och västexponerade sluttningar. En del av naturreservatet rymmer en större svacka med fuktig torvmark som avvattnas via Björnvikbäcken.

Geologiska förhållanden

Berggrunden består främst av de sedimentära bergarterna gråvacka, lerskiffer och kalksten. Strax norr om naturreservatet förekommer karbonatrika stråk som kan påverka marken inom naturreservatet i utströmningsområden. Jordarterna är moiga moräner, torv och sand. Sjö- och bäckstränderna består av torvmark, sten, grus och sand.

Skogen

Hela området kännetecknas av långsamväxande granskog med god kontinuitet på svaga sluttningar. Medelåldern för beståndet är omkring 150 år men träden är inte påtagligt grova.

Partier med sumpskog förekommer kring bäckar, kärr och fuktiga stråk. Andelen sumpskog utgör cirka en femtedel av skogsmarken. Gran (*Picea abies*) dominerar i nästan hela området med inslag av enstaka äldre tallar (*Pinus sylvestris*). Gamla tallar finns även i skogbevuxna delar av kärr, främst i naturreservatets sydvästra del. Lövträdsandelen är måttlig förutom i sumpskogarna där det förekommer gråal (*Alnus incana*) och glasbjörk (*Betula pubescens*) samt enstaka sälg (*Salix caprea*). Asp (*Populus tremula*) förekommer sparsamt på frisk mark. Fältskiktet domineras av blåbär (*Vaccinium myrtillus*) med bottenskikt av väggmossa (*Pleurozium schreberi*) och husmossa (*Hylocomium splendens*) i frisk mark. På fuktig mark ökar inslaget av granvitmossa (*Sphagnum girgensohnii*).

Det finns gott om färsk död granved efter stormfällningar senare år. Andelen murken död ved är förhållandevis mindre med undantag av de västra delarna som har betydligt högre kontinuitet av död ved. I västra delarna är granskogen till stora delar naturskog med gransumpskog och gamla träd draperad med garnlav (*Alectoria sarmentosa*). Många granar är äldre än 200 år och det förekommer en hel del både stående och liggande död ved. De allra sydvästligaste delarna har tydlig kalkpåverkan vilket märks i form av rik kärlväxtflora med bland annat tvåblad (*Listera ovata*) och ormbär (*Paris quadrifolia*). De östra delarna har vissa brott i kontinuiteten av död ved men är kontinuitetsskog med gamla granar som på sikt kan generera mer död ved i olika nedbrytningsstadier. Kontinuitet av död ved bidrar till artmångfald av mossor, lavar, vedinsekter och fåglar.

I naturreservatet finns även två mindre områden avverkade på 1960-talet och i början på 2000-talet inkluderade som arronderingsmark. Det som avverkades på 1960-talet och är beläget i den sydvästra delen av naturreservatet har planterats tall med gran. Även en hel del björk har växt upp i området. Det som avverkades i början på 2000-talet består av gran- och björkungskog och utgör ett litet område i naturreservatets östra del.

Våtmarker

Kring Björnvikbäcken finns en svacka med större partier av öppna rikkärr och intermediära kärr. I slänterna runt omkring förekommer näringsrika backkärr. Söder om Björnvikbäckens mynning finns ett trädbevuxet rikkärr med tallar och artrik flora som gradvis övergår i skogsmark. Det finns även en del av ett rikkärr vid naturreservatets sydvästgräns. Detta är artrika miljöer som hyser en mångfald av arter, främst inom artgrupperna mossor, kärlväxter, insekter och snäckor. Särskilt för snäckor är Jämtlands läns rikkärr mycket betydelsefulla. De öppna intermediära kärren och rikkärren har förekomster av rikkärsmossor som purpurvitmossa (*Sphagnum warnstorffii*) och korvskorpionmossa (*Scorpidium scorpioides*) i bottenskiktet samt olika starrarter (*Carex* spp.) och blåtåtel (*Molinia carulea*) i fältskiktet. Kring bäcken och i övergångszonen mellan skog och kärr förekommer dvärgbjörk (*Betula nana*) och flera arter av vide (*Salix* spp.). Fattigkärr förekommer insprängt i skogsområdena i hela den östra delen av området. I bottenskikten här dominerar vitmossor (*Sphagnum* spp.) och i fältskiktet olika halvgräs, främst starr. Även uppslag av glasbjörk förekommer i flera kärr, främst i övergångszonen mellan skog och myr.

Naturvårdsarter

Totalt är 15 rödlistade arter hitintills noterade i området, varav en är hotad (VU) och 14 nära hotade (NT, tabell 1). Arterna är främst knutna till grandominerad kontinuitetsskog med förekomst av äldre döende och döda träd. Det finns även rödlistade arter på äldre lövträd. Flera arter i naturreservatet gynnas av fuktstabil mikroklimate. Dessutom förekommer arter knutna till kalkpåverkan, främst kärlväxter. Mångfalden bland markmossor är också påtaglig med arter som gynnas av mineralrikt och kalkpåverkat vatten. Kalkgrynsnäckor och andra snäckor kan förekomma i rikkärren. Ingen systematisk artinventering har genomförts så fler naturvårdsarter kan förekomma.

Tabell 1. Artförteckning över funna rödlistade arter i Björnvikbodarna naturreservat och arter som indikerar höga naturvärden inom området.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Signalart & E-indikator
Lavar			
<i>Alectoria sarmentosa</i>	Garnlav	NT	S
<i>Leptogium saturnium</i>	Skinnalav	NT	S
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT	S
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	NT	S
<i>Sclerophora saturnium</i>	Skinnlav	NT	S
Svampar			
<i>Climacocystis borealis</i>	Trådticka		S
<i>Cystostereum murrayi</i>	Doftskinn	NT	S
<i>Onnia leporina</i>	Harticka	NT	S
<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	Ullticka	NT	S
<i>Phellinus chrysoloma</i>	Granticka	NT	S
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Gränsticka	NT	S
<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkskinn	VU	S
<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgranskål	NT	S
<i>Trichaptum laricinum</i>	Violmussling	NT	
Kärlväxter			
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Jungfru marie nycklar	§	
<i>Neottia cordata</i>	Tvåblad	§	
<i>Neottia ovata</i>	Spindelblomster	§	
Fåglar			
<i>Perisoreus infaustus</i>	Lavskrika	§	
<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåig hackspett	NT, §	S

Rödlistade arter kategoriserade enligt ArtDatabanken 2020: VU = Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad/nära hotad (Near Threatened). Signalarter (S) och E-indikatorer (ekologiska ståndortsindikatorer; E) enligt Skogsstyrelsen 2020. § = Skyddad enligt Artskyddsförordningens (SFS 2007:845) paragraf 4, 5, 6, 7, 8 eller 9.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Våtmarkerna har tidigare nyttjats för myrslåtter och både skogen och våtmarkerna har troligen nyttjats för utmarksbete då det finns en gammal fäbod inom området och fler fäbodar i närområdet utanför naturreservatet. Generalstabskartan från 1913 visar att området där naturreservatet ligger tidigare bestått av större andel öppen våtmark. De öppna våtmarkerna har troligen växt igen som en följd av att slåtter och bete upphört samt att våtmarkerna dikats ut. Inom naturreservatet, nära Björnvikbäckens utlopp i Ströms-Vattudal, finns lämningar efter en fäbod kvar, Anders Lindbergsbuan (objektID 4791). Fäboden finns även med på Generalstabskartan från 1913. Naturreservatet har viss påverkan av äldre tiders plockhuggning. Påverkansgraden varierar dock inom naturreservatet. Det finns även påverkan från skogs- och våtmarksdikning samt mindre delar som påverkats av modernt skogsbruk.

Rennäring

Naturreservatet är beläget inom ett område för renskötsel och ingår i samebyn Jiingevaeries förvinter,- vinter- och vårvinterland samt samebyns och totala renbetesland.

Friluftsliv

Området används, så vitt Länsstyrelsen känner till, huvudsakligen till jakt, fiske, utflykter, svamp- och bärplockning.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet i enlighet med 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken är:

- Sammanhängande grannaturskog med ett påtagligt inslag av sumpskogspartier samt arter av vedsvampar, lavar, mossor och kärlväxter knutna till dessa miljöer.
- Öppna och trädbevuxna rikkärr och näringsrika backkärr med arter knutna till dessa miljöer, framför allt mossor, kärlväxter, snäckor, insekter och fåglar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet men Länsstyrelsen har ändå tagit vissa ÅGP i beaktande i skötselplanen (tabell 2). Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Tabell 2. Åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen.

Åtgärdsprogram	Kommentar
Bevarande av Rikkärr	Ingen av de utpekade ÅGP-arterna har noterats i området men då kalkkärrsgrynsnäckan (<i>Vertigo geyeri</i>) har noterats i på närbelägna lokaler har åtgärdsprogrammet har ändå beaktats i framtagande av skötselplanen. Kalkkärrsgrynsnäckan gynnas av öppna kärr.
Bevarande av Utter	ÅGP-arten utter (<i>Lutra lutra</i>) har inte noterats i området men kan förekomma då den har observerats i närbelägna Edsån. Uttern vill ha buskar, träd och annan skyddande vegetation utmed sjö- och åstränder. Den vill även ha stenrosen, stora rotvalv och andra lämpliga grytplatser i anslutning till vattnet samt tillgång till våtmarker.
Hotade kransalger	Ingen av de utpekade ÅGP-arterna har noterats i området. Då andra kalkgynnade kransalger som mellansträfsse (<i>Chara intermedia</i>) och taggsträfsse (<i>Chara hispida</i>) förekommer näraliggande och kunskapsläget om förekommande kransalger är bristfälligt så har åtgärdsprogrammet ändå beaktats i framtagandet av skötselplanen.

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet har delats in i två skötselområden (A och B) där den långsiktiga förvaltningen av områdets naturvärden knutna till skog, sumpskog och öppna våtmarker skiljer sig åt. Område A utgörs av grannaturskog med inslag av sumpskog, små våtmarker, trädbevuxna kärr som gradvis övergår i skogsmark samt öppet vatten (figur 1). Område B utgörs av öppna till halvöppna rik- till intermediära kärr och bäckmiljöer (figur 2). Även skötselområde C benämns nedan. Detta område består av utpekade områden där hydrologisk återställning bör prioriteras och områdena kommer efter återställning att ingå i skötselområdena A eller B.

Skötselområde A – Grannaturskog präglad av intern dynamik och med inslag av sumpskog, kärr och öppet vatten (188 hektar)

Beskrivning

Skötselområde A domineras av grannaturskog som är kontinuitetsskog. Området öster om det stora öppna våtmarksområdet består av en ås som sluttar mot nordost och sydväst vilket skapar områden med rörligt markvatten, sumpskogspartier och insprängda kärrpartier. Väster om våtmarksområdet och Björnviken utgör skogsmarken nedre delen av en svag östsluttning, också här med rörligt markvatten och insprängda sumpskogs- och våtmarkspartier. Medelbeståndsåldern är cirka 150 år men i de västra delarna finns gran äldre än 200 år. Inslaget av lövträd är lägre än fem procent och består av glasbjörk, säl, gråal och asp. I sumpskogspartierna förekommer mer lövträd jämfört med friskmarken och där finns framför allt gråal men även björk och säl. Asp förekommer sparsamt på frisk mark med rörligt markvatten. Tall förekommer dels som enskilda spridda träd på skogsmark, dels i sumpskogar och trädbevuxna kärr. Kalkpåverkan syns tydligt i naturreservatets sydvästra delar framför allt i sumpskogspartier där kalkgynnande växter som ormbär, vispstarr (*Carex digitata*) och tvåblad förekommer.

Förändringar i skogen drivs i första hand av intern dynamik och mängden död ved är påtaglig i form av vindfällen, torrträd och lågor. Västra delarna av naturreservatet har partier där lågakontinuiteten bevarats, det vill säga det finns även död ved i sena nedbrytningsstadier och skogen är bitvis urskogsartad. Mitten- och östra delarna däremot har ett brott i kontinuiteten av lågor och här dominerar död ved i tidiga till måttligt gamla nedbrytningsstadier. Bitvis finns stora mängder färsk död ved från sentida stormfällningar. Naturvårdsarter knutna till gamla träd, döende och död ved som ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*), granticka (*Phellinus chrysoloma*) samt garnlav med apothecier är frekvent förekommande i skogen.

Skogen i de västra delarna av skötselområdet har sparsam till måttlig påverkan av äldre tiders plockhuggning medan de östra delarna har något mer påverkan av plockhuggning. Ingen påverkan av modernt skogsbruk förekommer i kontinuitetsskogen, däremot finns inom skötselområdet två områden som utgör arronderingsmark som huggits på 1960- respektive början på 2000-talet. Målet är att även dessa ytor ska utvecklas mot grannaturskog. Den östra arronderingsmarken är bara en smal remsa i utkanten av naturreservatet som tagits med i syfte att återställa ett dike då skogsmarken i närområdet bedöms bli betydligt blötare med en sådan

åtgärd. Området som huggits på 1960-talet är planterat med tall och har underväxt av gran och björk. Inom skötselområdet finns även en liten del av Ströms Vattudal inkluderad.

Naturvärdena i skötselområdet består av kontinuitetsskog med äldre träd, stora mängder död ved samt att skogen är en mosaik av fastmarksskog och småpartier med sumpskog och kärr.

Figur 1. I Björnvikbodarnas naturreservat finns många partier med fuktig gransumpskog (vänstra bilden) och i kalkrika fuktiga stråk trivs orkidén tvåblad (*Listera ovata*, mittersta bilden). Björnvikbodarnas naturreservat omfattar även en liten del av Ströms Vattudal (högra bilden).

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av grandominerad flerskiktad naturskog på fastmark med inslag av gransumpskog och insprängda kärrpartier. Variationen mellan fastmarksskog på frisk till fuktig mark, med inslag av sumpskogspartier och kärr samt övergångszonerna däremellan, ska styras av områdets naturliga topografi och markfuktighet. Skötselområdets struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik med hög andel gamla träd, torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier. Tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt och inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske. I partier med gransumpskog ska den naturliga hydrologin ha en viktig del i successioner av barr- och lövträd samt död ved från dessa. Hela skötselområdets hydrologi ska vara så naturlig som möjligt. Det ska finnas rikliga och ej minskande förekomster av för naturtypen typiska arter främst inom artgrupperna vedinsekter, vedsvampar, epifytiska lavar och mossor, markmossor, marksvampar, kärlväxter samt hackspettar och övriga fåglar. Området ska vara fritt från främmande arter. Vattenarealen ska vara naturlig och inte exploateras. Arealen grannaturskog präglad av intern dynamik och med inslag av sumpskog, kärr och öppet vatten ska vara 188 hektar.

Förvaltningsinriktning

- Återställning av dikningspåverkad hydrologi.
- Fri utveckling.

Skötselåtgärder

- För återställning av dikningspåverkad hydrologi, se skötselområde C.

- Efter att hydrologisk återställningen har utförts i vissa delar av skötselområdet lämnas området för fri utveckling.
- Vid observation av främmande arter tas växter bort genom mekaniska metoder och främmande djur, som till exempel mink (*Neovison vison*) och bisam (*Ondatra zibethicus*) tas bort med jakt.

Skötselområde B – Öppna och halvöppna rikkärr (28 hektar)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av tre delområden (B1-B3) av rikkärr och våtmarksområden kring Björnvikbäcken med till stora delar höga naturvärden. Våtmarken består av både öppna och mer trädbevuxna områden samt sumpskog (figur 2).

Delområde B1 är 26 hektar, inklusive Björnvikbäcken som avvattnar våtmarkerna och mynnar ut i Björnviken, Ströms Vattudal. Våtmarken och bäckmiljön är sammanhängande men vegetationen skiljer sig något åt. Den största delen inom delområdet är ett stort öppet rikkärr beläget i en svacka mellan en nordost- och en sydvästexponerad sluttning. I övergångszonen mellan skog och myr i sluttningar finns näringsrika backkärr. Det stora rikärret har hydrologisk förbindelse med Björnvikmyrarna norr om naturreservatet men är även påverkat av dikning. Kärret består av vitmossor och rikkärrsindikerande vit- och brunmossor, i kanterna mot skog finns vass (*Phragmites australis*), fuktfördragande högorter, glasbjörk samt enstaka gran. Fuktheten i kärret varierar och i kärrets mitt, där Björnsjöbäcken slutar och Björnvikbäcken tar vid, finns ett blötare parti. Björnvikbäcken är omkring en halv till två meter bred med stenbotten som kantas av starttovor, bredbladiga gräs, enbuskar (*Juniperus communis*) samt videbuskar. Bäckens slingrar sig något men har troligen rätats ut en del. Bäckens omgivning är omkring 700 meter lång och kan vara fiskförande. Omgivande zoner på båda sidor bäcken har torvmark med intermediär- och rikkärrsvegetation där fältskiktet närmast bäcken domineras av blåtåtel och starr. Bottenskiktet utgörs av omväxlande fattigkärrvegetation på tuvor och rikkärrsindikerande vit- och brunmossor i sänkor. Även här förekommer dikningspåverkan som syns som uppslag av glasbjörk samt bitvis tätt med dvärgbjörk. Vid gränsen till Ströms Vattudal, i Björnviken, finns ett svagt sluttande glest skogbevuxet rikkärr men tall, en del över 250 år gamla, samt senvuxna granar. Marken är fuktig med rikkärrsindikerande mossor i bottenskiktet. Fläckvisa partier med kalkgynnad flora förekommer och i detta rikärr är det den artrika floran och de gamla tallarna som utgör de frästa naturvärdena.

Delområde B2 och B3 är en hektar vardera. Områdena utgör små delar av större rikkärr belägna utanför naturreservatet. Rikkärret har brunmossor i bottenskiktet och en atrik kärlväxtflora. Delområde B3 är betydligt mindre påverkat av dikning jämfört med delområde B1 och B2.

Naturvärdena i skötselområde B är knutna till rikkärrsmiljöer, bäckmiljöer, strandzoner och tallkärr samt till de arter av mossor, kärlväxter, senvuxna gamla träd, insekter, fåglar samt eventuella bottenfauna och fisk (i bäcken) som tillhör dessa naturtyper. Dessutom utgör rikkärren ett möjligt habitat för de i närområdet observerade kalkgynnade snäckorna.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av våtmarker och bäckmiljö som är tydligt dominerade av intermediära-till rikkärr och som skapas naturliga av omgivningarnas och våtmarkernas förutsättningar. Våtmarkerna och bäckmiljön ska vara fritt från körskador, fritt från främmande arter samt ha naturlig hydrologi. De ska ha rika och ej minskande förekomster av för naturtyperna typiska strukturer, funktioner och arter. Kalkgynnade kärlväxter och kalkgynnade mossor, insekter och snäckor ska bevaras och främjas. Björnvikbäcken ska ha ett så naturligt flöde som möjligt med tillskott av förna, grenar och död ved för att ge goda förutsättningar för bottenfauna och fisk. Den totala arealen öppna och halvöppna rikkärr ska vara minst 28 hektar.

Förvaltningsriktning

- Återställning av dikningspåverkad hydrologi.
- Hävd av rikkärr.

Skötselåtgärder

- För återställning av dikningspåverkad hydrologi, se skötselområde C.
- Upprättande av plan för skötsel av öppna och trädbevuxna rikkärr samt utförande av åtgärder enligt planen, vilket bör innebära myrslätter och/eller röjning av igenväxningsvegetation samt bortforslande av rester efter slätter och röjning. Sumpskog och eventuella fastmarksholmar lämnas för fri utveckling.
- Vid observation av främmande arter tas växter bort genom mekaniska metoder och främmande djur, som till exempel mink (*Neovison vison*) och bisam (*Ondatra zibethicus*) tas bort med jakt.

Följande lägre prioriterade skötselåtgärder kan utföras i skötselområdet:

- Åtgärder som bedöms nödvändiga för att gynna bottenfauna och fisk i Björnvikbäcken.

Figur 2. Björnvikbäcken kantas av bland annat starr (*Carex spp.*), vide (*Salix spp.*) och glasbjörk (*Betula pubescens*, vänstra bilden). I rikkärren förekommer bland annat olika arter av brunmossor samt trådfråken (*Equisetum scirpoides*, högra bilden).

Skötselområde C - Återställning av dikningspåverkad hydrologi

Beskrivning

En betydande del av naturreservatets naturvärden är knutna till fuktpräglade miljöer. En viktig del i syftet med naturreservatet är därför att återställa hydrologin. Återställning av dikespåverkad hydrologi är möjligt att genomföra inom hela naturreservatet under förutsättning att gällande dikningsföretag kan avvecklas. Då behovet för återställning varierar inom naturreservatet har de delområden med störst behov pekats ut och markerats i skötselplankartan (bilaga 3a). Den sammanlagda storleken på områdena är 113 hektar. Dikena ligger främst i anslutning till kärr och sumpskog.

Bevarandemål

Områdena för återställning av dikespåverkad hydrologi kommer efter återställning att ingå i skötselområdena A eller B, markerade i skötselplankarta (bilaga 3b), och bevarandemålen är därför de som är noterade för respektive skötselområde.

Förvaltningsriktning

- Återställning av dikningspåverkad hydrologi.

Skötselåtgärder

- Upprättande av plan för återställning av dikningspåverkad hydrologi i skötselområdet samt utförande av åtgärder enligt plan. Detta innebär bland annat att ansöka om att gällande dikningsföretag avvecklas. I planen bör även ingå inventering av dikespåverkad mark inom skötselområdet samt i anslutning till skötselområdet om det anses behövas. Det bör även innebära att lägga igen diken, helt eller delvis, där det bedöms ha positiv effekt på våtmarkerna och skogen samt röjning av vegetation intill dikena. Innan dikena läggs igen ska dock en utvärdering av möjlig negativ effekt på skogsproduktion utanför naturreservatet utföras. Med hänsyn tagen till resultatet av utvärderingen genomförs sedan igenläggning, delvis igenläggning eller ingen igenläggning alls. Diken läggs huvudsakligen igen med massor från dikeskanterna och med röjningsrester. Hänsyn till uttern bör tas vid igenläggning av diken.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Området används, så vitt Länsstyrelsen känner till, huvudsakligen till jakt, fiske, utflykter, svamp- och bärplockning. Naturreservatet kan nås via småvägar och en dryg kilometers promenad eller cykeltur. När isen ligger på Ströms Vattudal kan området också nås med till exempel snöskoter eller skidor och när det är isfritt kan naturreservatet nås med till exempel egen båt. Vattenvägen är det cirka en mil mellan naturreservatet och Strömsunds centrum. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga naturvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett högre antal besökare. Områdets karaktär med mycket våtmarker och sumpskog, dess geografiska läge samt avsaknaden av rastplatser minskar dock utsikten för att det sker i någon större omfattning.

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid områdets entré.

Dessutom ska följande ej prioriterade åtgärder vara möjliga att utföra:

- Vid behov placeras ytterligare informationstavla/tavlor längs stranden i naturreservatets östra del.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet ska utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Björnvikbodarna finns i tabell 3.

Tabell 3. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Björnvikbodarna samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet	Undanröjande av främmande arter.	1	Vid behov	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet / främst C-områden	Upprättande av plan för hydrologisk återställning där vattenhänsyn till Björnvikbäcken ingår.	1	Inom 2 år	Engångsåtgärd
Hela naturreservatet / främst C-områden	Hydrologisk återställning.	1	Enligt plan	Åtgärdas tills färdigt
B	Upprättande av plan för skötsel av rikkärr.	2	Inom 7 år	Engångsåtgärd
B	Åtgärder enligt upprättad plan för skötsel av rikkärr.	2	Enligt plan	Enligt plan
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla.	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov

Övriga uppgifter

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

Art- och habitatskyddsdirektivet 1992. Rådets (EU) direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

Fågeldirektivet 2009. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar.

Naturvårdsverket 2005. Naturskyddsåtgärder i skogmyrmosaiker. Vägledning. Naturvårdsverkets Rapport 5516.

Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr. Naturvårdsverket rapport 5601.

Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av utter. 2006-2010, Naturvårdsverket rapport 5614.

Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.

Naturvårdsverket 2009. Åtgärdsprogram för hotade kransalger: arter i kalkrika sjöar 2008 - 2011. Naturvårdsverket rapport 5848.

Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.

Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, reviderad 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.

Skogsstyrelsen 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Strömsunds kommun 2014. Översiktsplan för Strömsunds kommun.
Strömsunds kommun 2019. Tillägg till Strömsunds kommuns översiktsplan – Vindkraft.

Källor på internet

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.
Lantmäteriet. Historiska kartor. <http://historiskakartor.lantmateriet.se>
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Bevarandeplan för Natura 2000-området Laholmsnäset.
<http://www.lansstyrelsen.se/jamtland>
Lantmäteriet, Historiska kartor. Generalstabskartan: Strömsund J242-60-1, 1912;
<http://historiskakartor.lantmateriet.se>.
Naturvårdsverket. EU:s direktiv för biologisk mångfald.
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/EUs-miljoarbete/Biologisk-mangfald-i-EU/EUs-naturvardsdirektiv/>.
Naturvårdsverket. Natura 2000 i Sverige. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>
Naturvårdsverket. Biologisk mångfald. <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vaxter-och-djur/Biologisk-mangfald/>
Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>.
Naturvårdsverket. Vägledningar för arbetet med att bilda naturreservat.
<http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>
Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregistret. Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsoek/>
Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Skogsdataportalen
<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Övriga källor

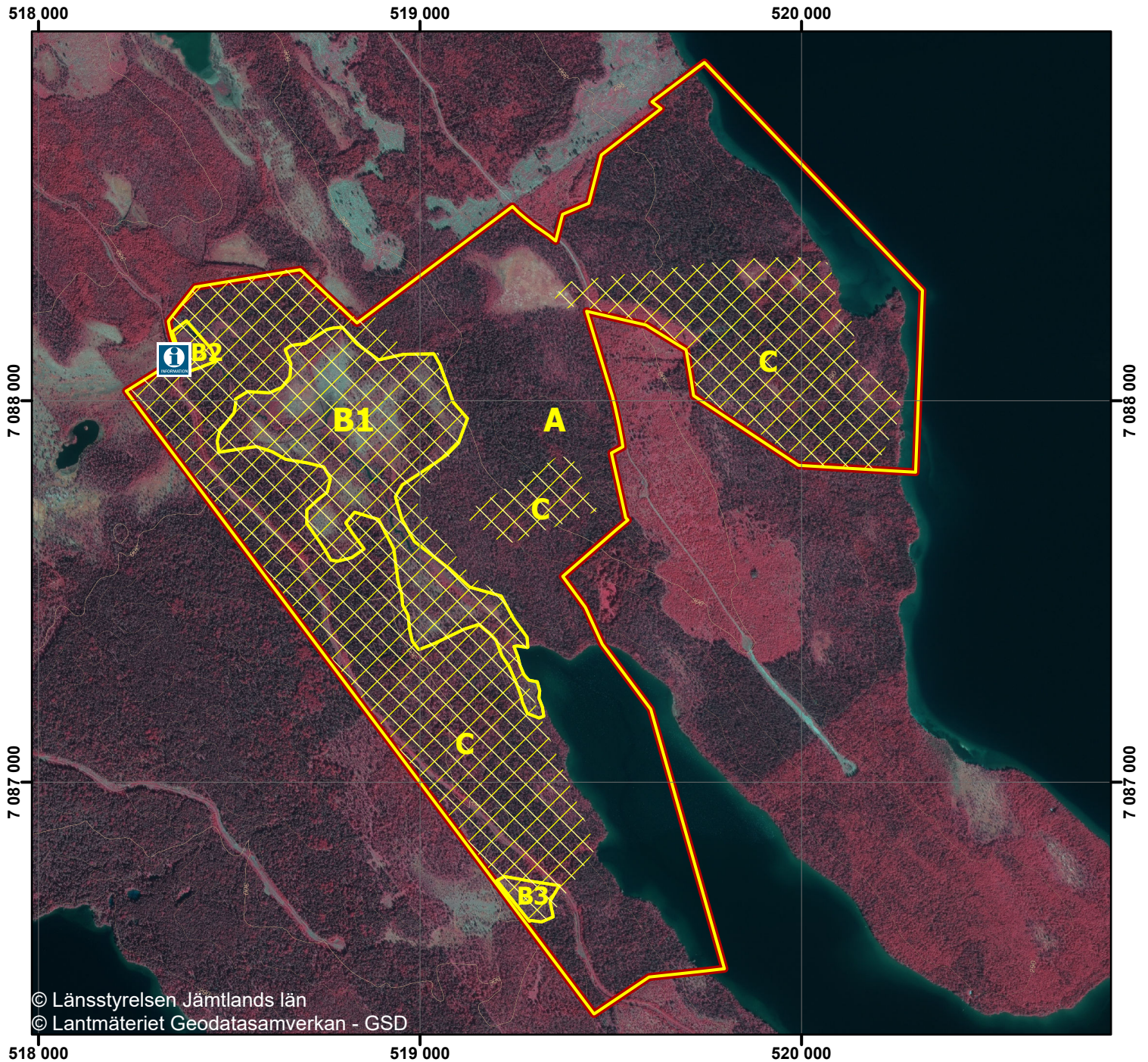
Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGU berggrundsdatabas 2021-08-17. ©
Sveriges geologiska undersökning (SGU)
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen naturvärdesinventeringar.

Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

Naturreservatet Björnviksbodarna

Skötselplankarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

 Gräns för naturreservatet Björnviksbodarna

 Informationstavla

Skötselområden

 A. Fri utveckling

 B. Hävd av öppen våtmark

 C. Igenläggning av diken

0 500 m

Skala 1:15 000

SWEREF 99 TM, Höjdkurvor 5 m intervall